

Библиотека 'Срболоуб Митић'

З 821.163.41-1

МИТИЋ С.

Посланице

000034423

COBISS o

Мило Црнине

Срболоуб Митић

ПОСЛАНИЦЕ СВЕЦИМА ОД ЗДРАВЉА

Нова РЕЧ

34423

COBISS

P1116

Србољуб Митић

**ПОСЛАНИЦЕ
СВЕЦИМА ОД
ЗДРАВЉА**

Нова реч Пожаревац

34423

ПОСЛАНИЦЕ
СРЕДНА ОД
ЗДРАВА

Иницијативу о штампању
ове књиге покренула је
Болница у Пожаревцу.

Библиотека
„Баштина“

Књига прва

Уредник и рецензент
Велиша Јоксимовић

ПРВА ПОСЛАНИЦА СВЕЦИМА ОД ЗДРАВЉА

О сјајевима и о ружи
(док ме је ватруштина сатирала)

Доктори доктори
Ако хуље нисте
Још ми не бришите
Лик са црне листе

Јер кад се песник
Са света избрише
Много од тог света
Не постоји више

Много шарја светног
Врлет пуствна буде
И од лепоте се
Ругобина збуде

И једна се дивна
Битка зауставља
Без оног што песму
Из огња избавља

Доктори доктори
Заиста заиста
Свет је црна листа
Црна али блиста

Блиста певом оним
Црним који спаја
Боли са лепотом
Од црног сјаја

И све је у грчу
Радости и боли
Ако човек воли
Ако човек воли

А мора да воли
 На резу међишта
 Злоте и доброте
 Где је све и ништа

А мора да воли
 И боли и дражи
 У олуји песме
 Где се глава тражи

Где све коцка јесте
 Где само се губи
 Ал' где једино се
 Ноћ са сунцем љуби

И да л' то ноћ сунце
 Песмом обасјава
 Док се црна ружа
 Срце расцветава

Она тајна ружа
 Што док се отвара
 У девет дугиних
 Боја се претвара

И свака јој боја
 Бездано дубока
 Сјајна као ланац
 Од срца до ока

Од зраке сунчане
 Сјајнија и дужа
 Ако је човеку
 У грудима ружа

Ако је човеку
 Умље иза чела
 Ако није пука
 Уробљена пчела

Што безумно страсна
У цвет ући уме
Али га не воли
Нити га разуме

Доктори доктори
Из црнога мене
И из оне црне
Ноћи кадифене

Из те црне моје
Песме неизбежне
Мамим црне тице
Црне али нежне

Уз које једино
Узлећем и знам
Од црнила боли
Сјај да изаткам

Доктори доктори
Ако хуље нисте
Лик ми не бришите
Са опаке листе.

Из које једна
 Перстен и зрчи
 Су изрвна боли
 Сјуж да изашкам

Деклорн деклорн
 Аво хубе / Аисе
 Нов ме не брижите
 Са оваке мисле.

II

(о победи отачој)

Деклорн деклорн
 Ари суво мисле
 Нов ме не брижите
 Са оваке мисле

Ако лане ми / коелн
 Нов усто / Аво евоје
 Једн / Песни / амх
 Аво јоу не асваје

За трунку једоше
 За ирвину / слади
 Нов јоу / мес / боли
 Дек јоу / ацил / сирага

Нов јоу / не / токе
 Миче и / сиракоше
 Јами / мисоше
 Јами / легоше

Са оваци / одише
 Где зами / естава
 Песни - свич / коа
 Ратни / свакаш

~~Деклорн деклорн~~
 Да у ми / јазе
 М / ми / ена
 Смеран / сагојм / мот. ег
 П / ел / мот / зми

Да јан не берези
 Сам затогнен / вичу
 Песни / у / погелн
 Удешн / ам / брнотку

За бале и / кичу
 За естичи / сам
 М / за / вич / отичи
 М / јасичи / дан

Да у мици / светној
 Уред / црн / злоси
 Мекотан / велико
 Језеро / светлости

Да белн / трзичен
 Ни / свени / траде
 Ризарен / звезу
 Мото / зове се / Наги

Мото / зове се / судба
 Мли / мисош / клеи
 Ари / јасије / песни
 Ари / јасије / свети

Деклорн деклорн
 Са бали / сам / чуто
 Будети / са / песном
 Раовно / с / штом

ДРУГА ПОСЛАНИЦА СВЕЦИМА ОД ЗДРАВЉА

Отмици светној и о победи опасној
(док су у парку пси завијали и док су износили мртве)

Доктори доктори
Савести вам чисте
Не бришите лик ми
Са опаке листе

Нек ломне ми кости
Још усправно стоје
Због оних песама
Што још не постоје

За трунку лепоте
За мрвицу склада
Нек још месо боли
Нек још дух ми страда

Нека још ме гоне
Муке и страхоте
У име живота
У име лепоте

Да отмам оданде
Где заумље спава
Песму-сабљу која
Ранама спасава

Да у име јаве
И у име сна
Смејан станем испред
Побеснелог зла

Да сам на белези
Сам започнем битку
Песму да потегнем
Цветну али бритку

За биље и кишу
За детињи сан
И за вид очињи
И јаснији дан

Да у тмици светлој
Усред црне злости
Ископам велико
Језеро светлости

Да болом разапет
На висини пада
Разаберем звезду
Што зове се Нада

Што зове се судба
Или живот клет
Али јесте песма
Али јесте свет

Доктори доктори
Са вама сам дуго
Љубећи се с песмом
Ратовао с тугом

И нека ваша ме
Вештина поведе
До још једне моје
Опасне победе

До победе која
Тик уз пораз стоји
Ал' ја се не бојим
Ал' ја се не бојим

Црном песмом идућ
Ко по рушном зиду
Голим срцем бијем
Стару кучку кривду

Која ме је јела
И јела и јела
Очајног и самог
Сред прелепог села

Усред кога гладан
Ал' распеван стојим
Пун плача ал' смејан
Срећан што постојим

Где из обести ме
Рођаци ми мили
Мочугама били
Цигани бранили

Бранила ме војака
Сунчевих синова
Браћа по вољењу
Друмова и снова

Доктори доктори
Савести вам чисте
Не бришите лик ми
Са опаке листе.

1. The first part of the
 paper is devoted to a
 general introduction of
 the subject.

2. The second part
 contains a detailed
 description of the
 method used.

3. The third part
 presents the results
 of the experiments
 carried out.

4. The fourth part
 discusses the
 theoretical aspects
 of the problem.

5. The fifth part
 contains the
 conclusions of the
 study.

6. The sixth part
 contains the
 references cited
 in the paper.

7. The seventh part
 contains the
 appendixes
 of the paper.

8. The eighth part
 contains the
 index of the
 paper.

ТРЕЋА ПОСЛАНИЦА СВЕЦИМА ОД ЗДРАВЉА

О скачућем оку и о висини предрођајној
(док се грмљавина мешала са јауцима болесника)

Доктори доктори
Ако сам у праву
Не свијајте моју
Опасну заставу

Ако сам у праву
А јесам у праву
Догод знам за траву
И висину плаву

И висину црну
Ону предрођајну
Догод изазивам
Призивам тајну

Из које дошли смо
Ка којој идемо
Да је догледамо
Да је разумемо

Ако само смемо
А морамо смети
Морамо волети
Волети волети

Морамо живети
Опасно живети
А недух нек бије
А неум нек прети

А неум нек маше
Злом јер неум зао
Шта би друго знао
Шта би друго знао

Осим да неумље
Велесилом зове
Да не зазна никад
За силније снове

Мислећ опак да то
Моћју славу зида
Моћан а немоћан
Сива сен привида

Сенка иза које
Ништа не постоји
И то ништа хоће
Славу да освоји

У себе огавног
Пиљећ даноноћно
Нула од човека
Јадило немоћно

Ал' зло уме чинит
Тајом иза брега
Морамо на њега
Морамо на њега

Ако само смемо
А морамо смети
Смети и умрети
Смети и умрети

Ако само смемо
И у сунце оком
И у сату смртном
Оком ко посकोком

Оком као мачем
Ал' оком што воли
Мачем али биљним
Срцем али голим

За један осмејак
Радосног детета
Нек на мене све зло
Озлобљеног света

Светитељи здравља
Доктори доктори
Хоћу да се борим
Морам да се борим

Песмом цветом срца
Једино што имам
Лепотом доброту
Од зла да отимам

И од саме смрти
Од бритке јој косе
И од црних дана
Што црно зло носе

Доктори доктори
Ако сам у праву
Не свијајте моју
Опасну заставу.

The first part of the
 book is devoted to
 the history of the
 country from the
 earliest times to
 the present day.
 It is a very
 interesting and
 valuable work.
 The second part
 of the book
 is devoted to
 the description
 of the country
 and its
 resources.
 It is a very
 interesting and
 valuable work.
 The third part
 of the book
 is devoted to
 the description
 of the country
 and its
 resources.
 It is a very
 interesting and
 valuable work.
 The fourth part
 of the book
 is devoted to
 the description
 of the country
 and its
 resources.
 It is a very
 interesting and
 valuable work.

ЧЕТВРТА ПОСЛАНИЦА СВЕЦИМА ОД ЗДРАВЉА

О превареној кругљи земаљској и о јаоху високом
(док су велики болови мноме верижали а у даљини се чули
први петли)

Доктори доктори
Ако сам у праву
Не свијајте моју
Опасну заставу

Ако сам у праву
А јесам у праву
Догод снове бранећ
У злу срљам јаву

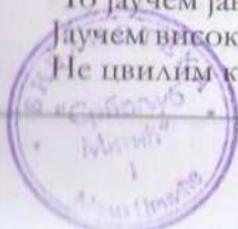
Ако сам у праву
А јесам у праву
Док сјајеве сејем
У тмушну злојаву

Где човек на њиви
Кишу очекује
прети му облак
Гљивасти што трује

Где уместо слатког
Дажда из висине
За трен може љута
Свесмрт да ошине

То љутим трњем се
Голим срцем вучем
Али не јаучем
Али не јаучем

И ако јаучем
То јаучем јавно
Јаучем високо
Не цвилим кукавно

А кажу плакање
Никад није славно
Па и није славно
У доба неславно

У доба када се
Око шареног света
Гвоздена летећа
Црна усмрт шета

Што прети огњеним
Барјацима коби
Душу да убије
Срце да пороби

Кажу мину време
Кад је Ахил плако
Али није тако
Али није тако

Сад врисак је сваки
Попут јарког цвета
Бела зрака неког
Тамног вилајета

Јасна јавка песме
Што непесму бије
Јаук као фијук
Сабље димискије

Одбрана од брата
Што би да те спусти
Ударцем у леђа
Кривди у чељусти

Што би да у име
Плехане машине
Свет високи баци
У јаму ништине

Што би да у име
Пуког благостања
Заборави човек
Да воли и сања

Да чезне да чека
Да човечно жуди
Румене хлебове
Ко женине груди

Да умире бранећ
Голу кору хлеба
Срећан усред жита
Испод кишног неба

Срећан усред шуме
Док лишће трепери
И где ништа није
По опакој мери

Доктори доктори
Ако сам у праву
Не свијајте моју
Опасну заставу.

1. The first part of the book is devoted to a general introduction to the subject of the history of the English language. It deals with the various stages of the language from its earliest forms to the present day.

2. The second part of the book is devoted to a detailed study of the English language in its various dialects and varieties. It discusses the differences in pronunciation, grammar, and vocabulary between different regions and social classes.

3. The third part of the book is devoted to a study of the English language in its various historical periods. It discusses the changes in the language over time, from Old English to Middle English to Modern English.

4. The fourth part of the book is devoted to a study of the English language in its various literary and cultural contexts. It discusses the role of the language in literature, drama, and other cultural forms.

5. The fifth part of the book is devoted to a study of the English language in its various social and political contexts. It discusses the role of the language in society, politics, and other social institutions.

ПЕТА ПОСЛАНИЦА
СВЕЦИМА ОД ЗДРАВЉА

О цвету древног невена и о трагачима
(Док је неки сив ветар свирао ходницима а испред врата је
нарицала нека жена)

Доктори доктори
Долазе олује
И нека мој костур
Још светом путује

Кршевљем живота
Путем страшне песме
Онуда где злобац
Не уме и не сме

Онамо где кобац
Црне збиље вреба
Онамо где снова
Много снова треба

Онамо где срце
Са главом говори
Срце да пропева
Сан да се отвори

Да из сна о јави
Цвет древног невена
Сном да се објави
Велика Промена

И јака времена
Из сна да изјезде
Лепотом да би се
Облетеле звезде

И оне најцрње
И оне најбеље
Негде да би нашли
Давне родитеље

Не би л' угледали
Прадомље племена
И ко ли нас баци
У жрвањ времена

Ил' то давно бесмо
Само семе биљно
Да би оумљени
Лутали бесциљно

Све тражећи срећу
Пипајућ по тами
Вечито несрећни
И вечито сами

Вечито у болној
Помами да вешто
Нађе се и отме
Оно давно нешто

Оно тајно нешто
Што од ума бежи
Што негде... онамо
Као драгуљ лежи

Оно неопходно
Што сред срца стоји
И нигде га није
А опет постоји

Оно дивно нешто
Далеко а блиско
Једино високо
У животу ниском

Свеприсутно оно
Од чег ће умети
Обогаљен човек
Високо да лети

Дубоко да лети
Ко у днима давним
И да се осети
Себи самом равним

Собом ка себишту
Да може без вође
Гору да развоји
Кроз камен да прође

Тамо где морном би
Душом одлутао
У дубоко давно
Где је битисао

Где нам преци давни
Пијанима даше
Оно дивно давно
Изгубљено наше.

The first part of the
 report is a general
 introduction to the
 subject of the study.

The second part of the
 report is a detailed
 description of the
 methods used in the study.

The third part of the
 report is a discussion of
 the results of the study
 and their implications.

The fourth part of the
 report is a conclusion
 based on the results of
 the study.

The fifth part of the
 report is a list of
 references used in the
 study.

The sixth part of the
 report is a list of
 figures and tables used
 in the study.

The seventh part of the
 report is a list of
 abbreviations used in
 the study.

The eighth part of the
 report is a list of
 symbols used in the
 study.

ШЕСТА ПОСЛАНИЦА СВЕЦИМА ОД ЗДРАВЉА

О знамењима усхитним

(ГВАМ МИ СЕ УЧИНИЛО ДА ЈЕ ДАН У НОЋ УЈЕЗДИО КАО ЈУНАК НА КОЊУ
ВИСОКОМ)

Светитељи здравља
Од науке диви
Нека тело моје
Још мало поживи

Још за песму једну
И једну и једну
Још за једну битку
Ма и неизгледну

Још за једно страшно
Рвање са собом
Још заједно дивно
Инаћење с гробом

Још једну незнану
Травку да сусретнем
Шапат дајој чујем
И да одгонетнем

Колико је тајна
Колико дубока
Јама непознатог
Од цвета до ока

И колико рана
И колико страве
Колико беспућа
Од срца до главе

Од руже срчане
До дворца умнога
Где спи страшна тајна
Бога незнанога

Вечно сиво поље
Вечнога бојишта
Да се бојем страшним
Не освоји ништа

Нити прамен звука
Нити прво слово
Да усни да узна
Срце човеково

И вечито лута
Ко у тамној шуми
И ништа да види
Ништа да доуми

Ни ко ли је сада
Ни ко ли то беше
Шта је то имао
Шта му то отеше

А себе осећа
Ко сјајку у тмини
Негде у давнини
Негде у висини

Одакле је бачен
Ко семенка траве
У наручје ове
Ко зна које јаве

Где у име силне
Ко зна чије воље
Вавек се и вавек
Брат са братом коље

Где као по некој
Свирепој осуди
Бесне псине буду
Боље него људи

Од рођаја
Па до голе коске

Све док она
Снага утуљена
У човеку
Не заплами златна.

Дни ми теку
Ко оном на ступу
Одсебице
Никуд ни до себе

На сред света
Вас век главу губећ
Дубим као
Угашена свећа

Окат пипам
Светом слепимице
Све у себе
Ко у зид бијући

Орем сејем
Ијем своје исе
У се трпам
Зрње ко у жрвањ

И три века
Да бих издурао
Све бих дневе
Међ вилице гладне

Ко да нема
Хране изван хране

СЕДМА ПОСЛАНИЦА СВЕЦИМА ОД ЗДРАВЉА

О војевању песме и о силама лепоте

(ДНК је бољестан човек јечао у сну под прозором је пиштала
тица нека незнана)

Доктори доктори
Доктори доктори
Нека моја свећа
Још за часак гори

Нек још мало гори
Моја сузна свећа
Да још бреме мука
Забацим на плећа

Још малчице да се
Носим са животом
И да као маћем
Замахнем лепотом

Да још малчице се
Лепотом опијам
И да тугом смејном
Злодухе убијам

Да још сто светова
Домамим под чело
Да але тавнила
Бацим на видело

Оне грозне псине
Што од памтивека
Бесне од таштине
Лају на човека

Лају на човека
Урлају из таме
На браћу рођену
И на себе саме

Они зубма шкрипе
Зуб им зуб отима
Децу убијају
Поганим очима

Да на њих у нама
Што скотски се коте
Пођемо свемоћним
Силама лепоте

Силама доброте
Кишења и траве
Оно свилно плаве
Небесне заставе

И нек битка буде
Ма сви листом пали
Ал' да би дознали
Ал' да би дознали

Из земље са неба
Откуд до нас приђе
Мржња неуголна
Љуто ненавиђе

Комшија комшији
Крв би да попије
Док брат му се дави
У теме га бије

Окружен људима
У пустим очима
Само себе има
Само себе има

Собом утамничен
Жив ко да не живи
И сви су му мрски
И сви су му криви

Морали би на те
Сподобе од таме
Војевати макар
И на себе саме

Ако само смемо
А морамо смети
И умети црној
Смрти одолети

Песму узлетелу
Ни смрт не омета
У име детета
И у име света

И у име оне
Лепоте што боли
Али која воли
Али која воли

Доктори доктори
Доктори доктори
Сузна моја свећа
Нек још мало гори

1. *Chrysomelidae*
 2. *Chrysomelidae*
 3. *Chrysomelidae*
 4. *Chrysomelidae*

5. *Chrysomelidae*
 6. *Chrysomelidae*
 7. *Chrysomelidae*
 8. *Chrysomelidae*

9. *Chrysomelidae*
 10. *Chrysomelidae*
 11. *Chrysomelidae*
 12. *Chrysomelidae*

13. *Chrysomelidae*
 14. *Chrysomelidae*
 15. *Chrysomelidae*
 16. *Chrysomelidae*

17. *Chrysomelidae*
 18. *Chrysomelidae*
 19. *Chrysomelidae*
 20. *Chrysomelidae*

21. *Chrysomelidae*
 22. *Chrysomelidae*
 23. *Chrysomelidae*
 24. *Chrysomelidae*

25. *Chrysomelidae*
 26. *Chrysomelidae*
 27. *Chrysomelidae*
 28. *Chrysomelidae*

29. *Chrysomelidae*
 30. *Chrysomelidae*
 31. *Chrysomelidae*
 32. *Chrysomelidae*

ОСМА ПОСЛАНИЦА СВЕЦИМА ОД ЗДРАВЉА

О доласку бесова и о драгости срца чистог
(чују се ћукови и кукувије чује се музика нека далека)

Доктори доктори
Из глуве незнани
Долазе змајеви
Излазе немани

Долазе помори
Долазе ратови
Иду нам злоносни
Црни сватови

Фијучу ветри зли
И базде смрадови
Долазе гадови
Над гадовима гадови

И лажни људи смејни
У гиздавом оделу
Опаки шиљозуби
Вампири на виделу

Ево их међу нама
То омрз из њих насрће
Крију се и међу песмама
То песма од њих посрће

Од неких поганих твари
Мокраће и прашине
Потајно саграђују
Огромне ратне машине

Улазе у очи наше
У куће у станишта
Они о нама све знају
А ми о њима ништа

34425

Са нама градове зидају
Са нама једу и пију
О нама химне певају
А све би да нас побију

Треба се бранити
Треба нам смелости
Имамо песме ми
Имамо светлости

Треба их увребати
У свима и у нама
У срцу и у глави
Костима и жилама

Долазе трусови
Долазе потоци
Срца су бедеми
Песме су опкопи

Песме су освити
Дивотни обзори
Велики стошарни
Небески прозори

Огромни стобојни
Незнани простори
Небеског говора
Бисерни извори

Велике силене
Оне прадавне
Милости љубавне
Од срца милости

Од срца драгости
Драгости уздајне
На срми светлости
Од ока до тајне

До оне најдаље
Најбеље светлости
И до грешности
И до светости

Доктори доктори
Долазе отрови
Долазе пуцњеви
Долазе димови

И неке незнане
Гладне немани
Из неке дубоке
Црне незнани

Коју ли добру стражу
Одбран ка злу
О да не клоне душа
Битка је ту

Доктори доктори
Гонимо змајеве
Имамо срце ми
Имамо сјајеве.

27. VIII-2. IX 1984.
Пожаревац, болница

34423

СРБОЉУБ Љ. МИТИЋ
(1932-1993)

ЗБИРКЕ ПЕСАМА:

ВЕЛИКИ РУЖАН КОЊ, МАТИЦА СРПСКА, 1961.

ВОЈНИЧКИ КРАЈПУТАШИ, БРАНИЧЕВО, 1964.

ОЗАРЕЊЕ СИЗИФА, БРАНИЧЕВО, 1967.

ЉУДСКЕ РЕЧИ, НОЛИТ, 1967.

КАМЕНОВАЊЕ ПЕВАЧА, БРАНИЧЕВО, 1969.

ЧЕРА НА УТРИНИ, БРАНИЧЕВО, 1973.

ПЕТИ ЈАХАЧ, Р. ЂИРПАНОВ, 1977.

РАСАП ПУСТИЊАКА, МАТИЦА СРПСКА, 1978.

МУКЕ, ПРОСВЕТА, 1985.

ФРУЛА У ЦРНОЈ СВИЛИ (ИЗБОР), В. КАРАЏИЋ, 1983.

АЛИН ЗЈАП, БРАНИЧЕВО, 1984.

-СЕМЕ, ПРОСВЕТА, 1985.

ЈЕДНАЕСТА ЗАПОВЕСТ, НОЛИТ, 1988.

-СТИЛИТИ, БРАНИЧЕВО, 1994.

НОВИ КЉУЧЕВИ, ПРОСВЕТА, 2000.

ЛИЧНА КАРТА, ЗАВОД ЗА ИЗДАВАЊЕ

УЏБЕНИКА, 2001.

ДАНВ СТИГУ 2003. ЦЕНТАР ЗА КУЛТУРУ МАЛО

ЦРНИЋЕ

СТОЛНИК И УКУН, АНТОЛОГИЈА НАЈЛЕПШИХ

ПЕСАМА СРБЕ МИТИЋА, РЕЧ НАРОДА 2008.

ЈАКА КРВ, ПРИЧЕ СРБЕ МИТИЋА, КПЦ

ПЕТРОВАЦ 2009.

НАГРАДЕ:

“РАДЕ ДРАИНАЦ” ПРОКУПЉЕ

“ЗЛАТНА ЗНАЧКА” КПЗ СРБИЈЕ

“ЗЛАТНА ХАРФА” ДАБЛИН

3/4/23

ПОСЛАНИЦЕ СВЕЦИМА ОД ЗАРАВАЉА ИЛИ ПРИЗИВАЊЕ ТАЈНЕ

У својим Посланицама „Свещима од зараваља“ (укупно их је осам) које је наш песник писао у болници, августа и септембра 1984. године „док ме је вагруштина сатирала“, огледа се, готово потпун животни став Србољуба Митића: сумњичавост и иронија, парадоксалност живота, не само Србиног (блистање „црног бола са лепотом“), тражење неке људима неразумљиве равнотеже између „злобе и доброте“, равнотеже коју су изгледа схватили мудраци од Хераклита до Јунга, и то само неколико великих светских умова.

Већ у Митићевој Првој посланици све буја од неочекиваности живота као таквог; од непрозирне логике помешаности Тајне испуњене страху, Црне руже која се расцветава, Црне птице „али нежне“. Песник тражи од доктора који га лече да не буду „хуље“, да га не бришу „са опаке листе“, јер – и то је сада оно највеће у песми – „кад се песник са света избрише/Много од тог света/Не постоји више“. Сигурно је тако. Један од важнијих разлога зашто света једног дана може нестати, јесте и све упадљивије нестајање великих песника у томе свету.

У Другој посланици, Срба Митић самосвесно захтева од доктора да га излече „због оних песама/Што још не постоје“. Тако казују, на разне начине и у различитој уметничкој форми значајни ствараоци света који не желе да умру, много мање зато што се плаше смрти, много више зато што хоће, желе, могу да кроз бол и муку искажу сву тајанственост живота и смрти, патње и лепоте, да би свету „ископали велико језеро светлости“.

И у Трећој посланици „Свещима од зараваља“, песник тражи од доктора излечење јер „Догод изазивам/призивам тајну/Из које дошли смо/ка којој идемо“, он мора да остане жив да би опет показао свету и Злом у њему да се само Песмом цветом срца... Лепотом доброту/Од зла да отимам“. Збиља, као да неки ствараоци остају у животу, некад и дуже него што се замислити може, и поред социјалних невоља и тешких телесних болести, само зато да би се придружили Јовановом вапају у пустињи, Јовану (и Срби Митићу) који дозива Исуса

да га крсти, да би потом Исус крстио све који то желе. То и јесте једина, битна и сигурно је, чујна и делатна мисија добрих песника.

Зато Срба Митић у Четвртој посланици и пева: „Сад је врисак сваки/Попут јарког цвета/Бела зрака неког/Тамног вилајета“. У годинама најгорим, када човек губи човека, када прете „огњени барјаци“ свету и природи, песници одржавају човека у Нади, јер чезну, јер жуде, јер воле.

Пета посланица Србина „док га „ветруштина“ болести тресе, сва је небеска порука људима да уједине ум са срцем, да послуша своје снове, а све то и много шта још, да би се свету објавила „Велика Промена“. Срба Митић јесте много књига и књига песама прочитао (у његовој бедној изби у Црљенцу), али сва та прочитана мудрост философа и религијара, и то оних правих, слила се, уцепила, до у сваку ћелију тела стигла у биће великог песника (душа људска је невидљива, а присутна баш у свакој ћелији нашег тела).

У Шестој посланици, Србољуб Митић нам се открива као маг, као сушти део биљке – „Травку да сусретнем/Шапат да јој чујем/И да одгонетнем/Колико је тајна“ – јер је та наша невидљива Душа, Дух свуда присутна (петрограф Јован Жујовић каже да је и у камену присутна). Али како је открити, откуда је дошла Душа, зашто нас муче ти прадавни (Јунг би рекао архетипски) снови, али снови знања, боље, сазнања, да је некада нешто другачије било (Платон би рекао да је то преегзистентна душа). На сва та тамна и тајанствена питања, само Песник има слутњу, свакако не и одговоре (у неким Србиним стиховима проговара Његош из „Луче“).

Седма посланица пуна је плача песника због мржње у свету, а још више се у песми јаук чује због мржње браће српске, међусобне. Он би да војује Лепотом (која ће по Достојевском „спасти свет“), а чиме би друкчијим – него оним када је (Лепота) истовремено и Доброта и Истина!

Најзад, у Осмој посланици, песник Србољуб Митић, од српског села Црљенца до европских престоница и народа (и добрих песника у њима) од блата Источног до неба високог, као да пророкује шта нас чека: „Долазе помори/Долазе ратови/Иду нам злоносни/Црни сватови“. Ко нас може од тих пошаста одбрани – „о само да не клоне душа“ – него Уметност и Песник у њој (не и мудрост философа,

чак не довољно ни права религиозна мисао) јер само у њој (уметности) „Имамо срце ми/Имамо сјајеве“.

Хвала Срби Митићу, великом српском песнику што нам је међу мноштвом својих тужних и радосних песама оставио, нарочито „Посланицу Свецима од заравља“, да нас и даље (ове Посланице) крепе, да нам јачају Веру, Наду и Љубав. Свевишњи и његови помагачи, доктори, услишили су молбе Србине, и он нам је поживео скоро још десет година од тренутка када је ове песме написао.

Др Владета Јеротић

СРБА МИТИЋ КАО ДА ЈЕ КРАЈ, А НИЈЕ

Много је песника, али је један који зна за траву и висину плаву. Срба Мигић је то, један од уклетих песника Стига и Млаве.

Исидора Секулић, увек она прва, говорница би о томе да су уклетни не због тога што се неко за њима бацио каменом и били проклетни, већ тако уклетни дошли на свет да пате и да несрећни буду, од почетка до краја. Она их је побројала од Едгара Алан Поа, Боллера, Достојевског са његовом лабораторијом за доброту, светаштво и лунало. Ту би могли да дођу наши Владислав Петковић Дис, Никола Тесла јер, и он ту спада са својим хтењем у непознато, неоткривено. Спадају још неки поред ових и Србе Мигића. Сви су они плаћали својим здрављем, годинама живота својим луналом и смрћу. Сви, а Срба Мигић каже једном приликом, давно, врло давно када још није био знан, са највећом патњом: „много патим, много, а не могу да кажем. то нико не зна колико“. Рекао сам да ја то знам, али да ја, као и многи други то не могу да објасним ни себи ни њему.

„Хвала ти, рекао је. Не за ово што чиниш и дајеш, него за оно што стојиш крај мене у твоме „Лудом пољу“. Твоје митско поље, мислим да треба да кажеш ЛУДОПОЉЕ. Једна реч.“

Ђуџао сам јер сам мислио на његову доброту која се давила нашом баруштином.

Онда је потекло време као Млава и Витовница својим водама и нестанку. Дошли с његови „Стилићи“, писмо и дружења са Рашком Димитријевићем који је само говорио и никада није писао. А Срби Мигићу је писао писмо када је чуо његову реч, прочитао вапај уклетог.

На крају свога пута нашом долином бола, у болници пише своје Посланице свецима од здравља, као Овидије из свога изгнанства, из Ех ронта да би и Иво Андрић могао да и тим путем каже. Некако су свима путеви исти, а различити као залазак сунца, различит, а исти свакога дана када је време лепо. У уметности нема издвајања, сви се везују један за другим.

Срба Мигић одмах у својој првој посланици каже да ће бити реч о сјају и о ружи.

Чаробни тренутак руже знамо да је била „Rose maladie“ а онда са Нижинским „spectre de la rose“ када се соковима у лудилу одвајао од земље, мислећи да то може, и... да се не врати. Падао је лагано и сви су се чудили, стајао је дах свима, а он је то чинио од бола.

Шатобријанова олуја је била над градом и болницом његовом. Пожаревац по ко зна који пут стаса истином стваралаца који гину и Срба Митић са постеље, која је на листи моли да то не буде:

*Јер кад се песник
Са света брише избрише
Много од тог света
Не постоји више*

Каже да пустош настаје од лепоте и креће понорима који се нижу један за другим. Не може да се говори о томе, ваља да читамо сви и својим умом дајемо светлост тој тами уклетог песника понора. Казаће још да блиста пев који бол спаја са лепотом.

Без овог знања ми би смо били сиромашни и велика је заслуга и хвала лекарима болнице који су песме очували од таме када се зауставила битка и остали без онога који је песму из огња избављао.

— Тако је настала ова планина од које не може човек да издвоји камен, све заједно стоји снагом вулкана који се не види, којег нема а траје у дубинама. Све је дубина и понор, а бол нејасан.

После Прве посланице која је била у знаку руже да речима које се суновратиле својим значењем, долази друга у време док завијају пси, а износе мртве. Песник каже да усправно стоји због песама које не постоје. И опет онај вечити ланац и стални почетак, Радичевић, час умрли њега је помео. Срба Митић зна да још није рекао све, а то је једини циљ да нађе склад и трунку лепоте.

Каже како смејан стоји испред побеснелог зла. Смејан опет један подвиг љубио се са песмом и ратовао с тугом.

Уз докторе као да битка иде и приводи се крају и песник види себе

*Очајног и самог
Сред прелепог села.*

Љермонтов је дао Гладијатора како у самртном часу види своје које је оставио и отишао да их брани, милу децу своју:

*Бранила ме војска
Сунчевих синова
Браћа по вољењу
Друмова и снова.*

То казано није. Престаје дах речи и ње нема више. Мора да настане ћутање као код Хелдерилина.

Онда смо у знаку Треће посланице која је у јауку болесника и у време када трни и сева. Страхота свега што траје и нестаје, а песник зна за траву и висину плаву... Има наде, она је у вољењу, Воолети и само волети, волети све. Опомена важи заувек и тешко оном који није чуо речи Христа без кога у животу ништа нема. Како је велики песник открио да човек треба да сме да умре, Хадријан је тако, према сведочанству племените жене, витеза с пером, пожелео и да умре отворених очију...

Срба Митић зна да је слава привид и као да каже – све је било привид и све је привид, а срећа само вољење свега што су жито и кишно небо, шуме и лишће кад трепери.

Необични спој цвета Црвеног невена и јаук неке жене наводе песника да

*И јака времена да најезде
Лепотом би се облетеле звезде...*

Обухват времена је страховит и тражи да се изнађу токови сата, уклетог часа који зауставља свој ход, шта се то збило у Црљенцу, која је колевка била.

Песник Срба Митић воли и знамења тражи у тренутку када ноћ као јунак на коњу стаса умом, а он моли светитеље здравља, докторе који су од науке дивови, да поживи још мало.

Орфеј се поиграва својом шумом и травкама, али у тој срећи која непрестано из патње ниче, не може да не види како “Вавек се и вавек, брат са братом коље”.

Иде тако човек за Митићем, иде и поздрави војевање песме. Иде седма епистола, па осма а науке као да нема више.

Прва песникиња наша, умна Јефимија би рекла како ум изнемогава.

Знам да се овом спису ближи крај, три стране је трајао према задатку а све није казано јер далека музика краја стала је

на праг. Sprema se veliko vreme bitke za koju smo uzeli nauk svi mi, delom lekara koji su sacuvали речи песника. Nadolaze pojmovi braće, свих књига умова насталих у бродолому љубави и Христове речи, али нека мисао стане као поздрав и дивљење песнику,

Нико ништа не казује како је храбар био, тај уклети човек, песник бола и људске туге. Порази су бројни и велики код свих, али у поретку ствари, победника нема. Ми сви, као Срба Митић, увек издржимо битку. Сада знамо да је то довољно и да нас Бог воли.

27.11.2009. Бранко Манас

НОВО ПОЕТСКО ОЗАРЕЊЕ

„Све да вам бива у љубави“, посланица Коринћанима апостола Павла 16; 14, јасно наговештава човеков пут да снагом љубави у свакодневном чињењу, из залудне стварности живота, досеже и до немогућег. Још ако је без резерве одан својој мисији у овоземаљском трајању, он дарује себи и другима плодове доброделателности. Богоугодно, а људима целебно и корисно када се ради о спасавању људских живота, о настојању да се пронађе у невољи што безболније исходиште, да буде онемогућен одлазак у онострано пре но што сам Бог одлучи.

Новом, изузетне вредности поемом, Србољуб Митић, (1932-1993), изнова одгонета метафизичке путе да им макар најмањим озарењем корене угледа. Песник је поему насловио Посланице свецима од здравља, са којом из дубоке животне теме у светлост звездану зарања, отвара још једне тајне двери стишких поетских предела у којима је и сам поникао, у којима је многе кроз њихов праг здушно провео. Светле његове многострано разгранате имагинације које су често у овоземаљском животу прожимале цело његово биће, овог пута додајући им нова сазвучја уз богатство слика, где стрепња тутњи попут воде у камену која је управо пронашла своје врело. Он је умео поклонике своје поетске речи, увек изникле из непресушног стваралачког опуса, са сваким новим стихом који им је даривао, виспреношћу и чудесном моћи да задиви и изазове поштовање.

Поезија Србољуба Митића је јасна и разумљива као крик, као вапај за ватром окованог Прометеја. Он је патник који је више живео у духовним сферама него на плодној стишкој земљи, јер у овом првом, увек је налазио прибежиште и смирај, истински смирај за његов бунтован дух.

Најјаче обележје ових стихова датих кроз форму посланица – песничких порука, јесте то богатство слике и асоцијација. Као што је то чинио у књизи Нови Кључеви, тако и у посланицама користи стари хришћански симбол ружу, безбројне нежне лати и њено расцветавање, симбол лепоте здравља, руменила... Кроз устаљени ритам коме је остао веран, светли жар вере да човек, ма колико био натољен тугом, ма колико био на самој ивици тамног вилајета, није беспомоћан.

Дакако, ако у себи носи љубав, он има и снаге да окрене главу од свеколиких пошаста од христоворних сатаниста у свом окружењу, ако само искреном молитвом од Свевишњег затражи спас. Тада, и само тако одолева разноликим искушењима која одасвуд извиру и вребају жртве, јер са обличјем човека и његова душа је испуњена хришћанским врлинама и има снаге да се сваком злу одупре. Тако, као искрен и одан богоугодник, долази до правог пута. Када се зна истина, неумитно се дозове тај праведни зрачак који попут луча дари озарења, склања од странпутица.

И много пре но што је Срба био смештен на болничко лечење (опростите за ову дигресију!) он је докторима за сваки хумани чин, за свако излечење приписивао светитељске атрибуте. Тако ме је приликом мог одласка у Минхен на промоцију једне књиге, упутио да обавезно пронађем цркву у којој су смештене мошти браће лекара, светог Козме и Дамјана, које је народ прозвао Врачеви. Они спадају у ред просветитеља који носе назив „бесребрењаци“ због тога што за своје исцелитељске моћи, оболелима нису наплаћивали услуге. Њихово главно правило је порука апостолима учитеља из Матејевог јеванђеља, која гласи: „Болесне исцељујте, губаве чистите, мртве дижите, демоне изгоните – забадава сте добили, забадава дајте!“ Послушала сам Србу, као и много пута пре и после, и пронашла цркву Свети Михаел. Велика је благодарност поклонити се моштима светитеља.

Осим Посланица свецима од здравља, са уводним стиховима којима нас песник упућује у само језиро поетских порука изливених из душе у безнадним тренима, када су између четири зида болничке собе, испред његових очију, искрсавале играјуће сенке, када се чинило као да лебди између живота и смрти а исход се не може ни наслутити и жеђ за овоземаљским доведена је скоро до угаснућа, јер „је ватруштина сатирала“ његово немоћно тело, он последњим зрачком свести вапи:

*„Доктори доктори
Ако хуље нисте,
Још ми не бришите
Лик са црне листе“.*

Већ споменути уводни стихови као светлокази у сваку посланицу, препуни су тамних слутњи, застрашујућег бруја који из дубине, таласима претећи и сабласно навире. Понеки зрачак сјаја само окроне његова чула „док се грмљавина мешала са јауцима болесника“, али, невиделица га је све више обујмивала, вукла са ивице у бездни бездан. „Свечи од здравља“ својим умећем вештим рукама дарују му „знамен усхита“ и тада се песнику чини да је „дан у ноћ ујездио као јунак па коњу високом“. Луч његове душе засветлео је жишком надања. Доктори су љубав према животу по ко зна који пут доказали, као и да су достојни своје професије.

Мотивско-тематска раван свих поетских порука је обогаћена архаичним говором и сјајним кованицама као и у свим Србиним претходним поетским књигама.

Кроз ове посланице варира између инспиративних врела лирске осетљивости снажна и уверљива имагинативна пројекција. Сублимативне слике стварног и нестварног опчињавају читаоца до те мере да и сам осети дрхтај галаксије у препознатљивом болу с којим се, хтео то, или не, ипак поистовећује.

И са овим рукописом поетских порука који се штампа, Срба Митић је доказао да је господар стиха, посебио у лирским рефлексијама када описује сву трагичност спознаје живота и смрти, дакле, једном речју, надахнути лиричар мисаоних медитација уз блиставо озарење духовне енергије која му је била од Свевишњег подарена.

**Аранђеловдан, 21. 11. 2009. године,
Ана ДУДАШ**

ПЕСНИК – БОНИК У СВОМ ЧИСТИЛИШТУ

Циклус песама или поема „Посланице свецима од здравља“ Србољуба Митића, настао је за цигло неколико дана. Прецизније од 27. августа до 2. септембра 1984, с тим што песникову датацију прати назнака „Пожаревац, болница“. Ти подаци извесно нису од пресудне важности, али одређују време и контекст у којем су посланице настале.

Форма посланице иначе је освештана; колико песничка, толико и мајестетична, примерена кнезу, цару, патријарху – али и пророку. У складу са њом је и двозначно именовање доктора (лекара) као „светаца од здравља“. Не може се превидети, ипак, да песник, уздижући лекаре – господаре (од) здравља, симболично живота и смрти – на светачки трон, зачиње и једну хуморну а надасве лирску игру.

Његове посланице уједно су молбенице: истући од лекара здравље, односно, живот, песник им симболички придаје више, готово божанске моћи. У исти мах их ставља и у позицију суђења. Та повишена позиција, међутим, повратно подупире смисао и форму посланица и омогућава песнику да молбена обраћања искористи само као први „степеник“ настајуће целине (циклуса колико и поеме).

У елиптичним, римованим катренима – тек понегде се, као искок, јави асонанца – уз шестерац као доминантну, мада не и једну стопу, Србољуб Митић у ствари излаже своје вјерују и властиту поетику. У ту поетику забрављена је и његова етика: песник је сав на страни Добра, чак битке за поништавање Зла. Зло је универзално и многооблично, метафизичко, али приземно, комшијско, ништавно. Митић је свестан његове разорне моћи. Стога га, у неку руку, изједначује с болешћу, поништавањем живог ткива, пропадљивошћу тела.

Из овог угла гледано, читав свет је – болница. Живимо, патимо, умиремо. На крају се све анихилира. Свеколика филозофија песимизма проистиче из тих готово необоривих постулата. У песниковој визури, међутим, песимистична мисао је само један крак истине. Други, незанемарив крак су лепоте живљења и залагање за његове вредности изједначено с постојаним бивањем на страни Добра.

По Србољубу Митићу, то је једино и право песниково опредељење, подлога његове поетике и срж лиризмом натопљене етике.

О опозицији Добро-Зло, али и о амбивалентности тих појмова који ни сами нису никаква догма, овде сведоче многи стихови. Навешћу само неке:

Свет је црна листа

Црна али блиста

Или:

И све је у грчу

Радости и боли

(Прва посланица)

А поготову: Морамо живети

Опасно живети'

А неум нек маше

Злом јер неум зао

Шта би друго знао

Шта би друго знао

Осим да неумље

Велесилом зове

(Трећа посланица)

Песникови искази и језик привидно су једноставни; интерпункција је намерно изостављена да би се убрзао проток стиха; описи стања песновог и амбијенталне одреднице придодате, у заградама, насловима песама делују готово апокалиптично („док ме је ватруштина сатирала“, „док су у парку пси завијали и док су износили мртве“, „док се грмљавина мешала са јауцима болесника“, „док су велики болови мноме верижали, а у даљини се чули први петли“) мада постоји и контрапункт („тада ми се учинило да је дан у ноћ/ узјездио као јунак на коњу високом“).

Из свега тога произилази да је болница посебан амбијент изопштене борбе Живота и Смрти, Добра и Зла – привилеговани симболички простор и песниково чистилиште. У том простору (и окружењу) распламсава се потреба за пренеспитивањем бројних нијанси смисла живота и света, постанка и постојања, другачије речено. Разлиставају се, уједно, и блистају песникова лирска имагинација и људска срчаност. Напоредо са тим обликује се и исказује његов систем вредности. Љубав и лепота у њему имају високо место као и само песничко, стваралачко умеће:

*Узлећем и знам
Од црнила боли
Сјај да изаткам
(Прва посланица)*

Поезија, особено стварање, смисао је песниковог постојања:

*Нек ламне ми кости
Још исправно стоје
Због оних песама
Што још не постоје
(Друга посланица)*

Песник није бојовник, али у његовом чину има нешто од — како наведени стихови драматично посведочују — хероике жртвеног чина.

Другим речима, узвинут у борбу против посвемашњег Зла, песник је налик Прометеју, односно у његовој бици има негет прометејски-титанског.

Будући модерни песник, лирик овог времена, Србољуб Митић није посигао за (познатим му) олговарајућим „реквизитима“ старих спелова. Он није то учинио, јер није желео да своје певање сведе на „препричавање“. О вечној, искон-теми желео је да проговори из властитог искуства и контекста и на себи примерен начин.

Мала је свестан да су све његове победе опасне, и да победа: „Тик уз пораз стоји“ (Друга посланица), као и да му је певање прожето црним мотивима и слутњама, потом, да док се љуби с песмом ратује с тугом, нагласио је Митић властити императив и вјерују, неодустајање:

*Црном песмом идућ
Ко по рушном зиду
Талим срцем бијем
Стару кучку кривоу*

У означеном видокругу нашег песника занимају и предобрајна нигдина и њена тајна. Нигдина што стоји на почетку и на крају:

*Из које дошли смо
Ка којој идемо
Да је догледамо
Да је разумемо*

(Трећа посланица)

Коначно сазнање фаустовски је циљ који песник формулише обичним, нимало претенциозним речима. Он јауче, али чини то јавно, високо а не кукавно

Кажу ми ну време

Кад је Ахил плако

надовезује Митић (Четврта посланица). Митско и епско припадају минулом. Песник је свестан да живи „У доба неславно“. Потом ту тврђу богато лирски илуструје.

У његовом сну на јави (непосредно поменутом у Петој посланици, мада је читав циклус – поема у томе знаку) он жуди за светом у којем се „може без вође“ и који је подједнако у знаку ископ-вредности („Оно дивно давно / Изгубљено наше“) и могућности Велике Промене. Када наликује на бајку (утопију), оно што је у њему лепо подсећа песника на „тужни/ Осмех Богомајке“, синоним самилости, разумевања и праштања. Тај сакрални набој присутан је и када песник живот, и то властити, изједначава са свећом, и то сузном (Седма посланица).

Осма посланица свецима од здравља, „озвучена“ гласовима ћукова и кукувија, као и неком далеком музиком, „микстура“ је оне фантастичке имагинације, древне колико и футуролошке (зане нам већ из Митићеве поезије), с апокалиптичком и утопистичком визуром што је, у сегментима, припремана и најављивана диљем претходних песама. Тој микстури у исходу су противстављене саме песме, тај говор с вредношћу небеског и небесног, љубав.

(„Од срца милости“), потом „срма светлости“ (есенција живота) и, коначно, неопходност одбране од зла, битка с неманима и змајевима.

Оно што после свега преостаје, поручује нам последњи стих Осме посланице, јесте сјај. Сјај енергије, сјај душе, одсев једног великог изгарања, крај или нови почетак? Ово питање остаје без дословног одговора, осим ако одговор нису управо разматране посланице, циклус песама и складна, лајтмотивима и варијацијама испреплетана поема Србољуба Митића.

Мр Срба Игњатовић

ОСАМ ПОСЛАНИЦА СВЕЦИМА ОД ЗДРАВЉА КАО ОДГОДА СМРТИ НА ОДРЕЂЕНО ВРЕМЕ

Србољуб Митић живео је 61 годину, стварао је више од четири деценије. За живота објавио 15, а постхумно је објављено још пет књига (рачунајући и ову пред вама). Изузму ли се збирка његових прича „Јака крв“ и Зборник песника Стига „Предел“ који је приредио, све остало је поезија, његова или избор из његове поетике.

Многе његове песме и поеме виноле су га у сам врх српске књижевности, али „Стилити“ и „Нови кључеви“ коначно и заувек сврстали су га у ред десетак највећих песника нашег језика. Ако бисмо издвојили стожерну поетску и животни максимум Митића, онда је то она коју је, сасвим тачно, приметио Владета Јеротић: „Шта је човек, куда иде и ко га води“. Иначе, сам Митић сматрао је да је поезија „довршавање добра“. У назначеним књигама, стихови су крунски докази, јасно је да је његово стваралаштво век, можда и два, испред нас.

Књига која је управо пред нама написана је у пожаревачкој Болници за свега неколико дана, од 27. августа до 2. септембра 1984. године и има укупно осам посланица намењеним свецима од здравља. Србољуб Митић је имао две клиничке смрти: једну у свом дому у стишком селу Црљенцу и другу у пожаревачкој болници. Породица Србе Митића не тврди са поуздањем да је то било баш тада, али допушта и такву могућност. Ако у болници има таквог папира, расветљење је могуће.

Да ли је Митић поему од осам посланица написао после другог или трећег повратка у живот после клиничке смрти? Неки моменти, претежно литерарни, благо упућују на то. Песник је сав у молби и вапају усмерених ка докторима да му не „бришу лик са црне листе“ јер вели:

*„Нек ламне ми кости
Још усправно стоје
Због оних песама
Што још не постоје“*

Дакле, тражи да га још гоне муке и страхоте у име живота и у име лепоте. Кратко речено: хоће да живи иако сав у ранама, да траје, иако вазда у раљама смрти, да опстане иако стално јуриша на кривду у злом и наопаком свету. Без снебивања тражи од лекара, и то у множини, да му подаре још трајања е да би ископао „велико језеро светлости“. И ту долазимо до

дивног споја: до хумане мисије песника и лекара која јесте победа над животом али није и над смрћу. Та победа, како песник вели, „тик уз пораз стоји“.

Дозива песник речима, дакле не пуноћом и празнином, „висину предобрајну и тајну“ из које смо дошли и ка којој идемо да је догледамо, да је разумемо. У том контексту Митић докторе зове „светитељима здравља“. А зашто? Много је људи вештом руком, дакако и знањем лекара, спасено, али не заувек. Смрти нико умакао није. Ни песник неће. И не тражи Митић бесмртан живот. Тражи одгоду смрти на одређено време да позавршава своје уметничке послове, оплемени ластаре снова, васкрсне надање и приведе метафори црну збиљу баш зато што је човек вавек на губитку.

Битка са животом у име које се Митић „инати са гробом“ траје оштро и предуго иако без изгледа на успех. У певању Митића управо овде постоје неизрецива обраћања (а оно што не може да се каже или објасни) то је поезија, врховна краљица уметности) свему: пољу, тајни, цвету, оку, небу, звуку, слову, срцу човековом. Последња, осма посланица упућена докторима помало сеже у песничку фантастику, за коју је Срба Игњатовић рекао да исходи подједнако из затамњења, просветљења и сновиђења јер има визију неисказивости, што у крајњем и јесте чаролија поезије.

*„Улазе у очи наше
У куће и станишта
Они о нама све знају
А ми о њима ништа
Са нама градове зидају
Са нама једу и пију
О нама химне певају
А све би да нас побију“.*

На крају поема се и завршава упозорењем докторима да „долазе отрови, пуцњеви и димови и неке незнане гадне немани из неке дубоке црне незнани“. Само шест година по смрти песника Митића, небо Србије начичкале су бомбе, ракете, пуцњеви, димови, жртве. Као да „добру стражу одбране од зла“ нисмо имали. Тако је отелотворена песничка визија. Био је то ужас удеса онога који је више од успаванке, а мањи од војничке части. Ништа милосрдно за неуморни светлећи дух Срба на размеђу ратног и митског, тајновитог и трошног.

У поеми од осам посланица остварен је чудесни преплет појединачног и судбинског, индивидуалног и универзалног. На истој животној стази песници и лекари не могу осим у песми живот учинити исконским, јер им за петама смрт као окончаче свега животносног и као опомена на сурове бездане пролазности.

Три су уметничка универзума са овдашњег тла, из Пожаревца и околине: Милена Павловић Барили која је сврху стваралаштва сликарства и поезије уздигла изнад живота. Миливоје Живановић који је на прагу смрти увидео да глаума не може на крај са смрћу. И Србољуб Митић који је поезију поистоветио са столпништвом јер и живот и смрт само су „сума помножена свим сумама“.

Синиша Ристић

ВЕЗДАНО ДУБОКА БОЈА (Посланице свецима од здравља Србољуба Митића)

Иако је питање жанрова у модерној поезији због своје флуидности и неухватљивости отворено, оно се у читању Посланица свецима од здравља Србољуба Митића ипак намеће најмање на два разлога. Први разлог произилази из жанровске одређености у насловној синтагми. Почетни стихови упућују на неке од основних елемената песничке посланице, пре свега на непосредно обраћање, али је одмах присутно и одступање од устаљених образаца овог жанра. Песник се не обраћа појединцу, већ одређеној групи, „свецима од здравља“, а, с друге стране, у први план не ставља питања општег карактера, што је главна одлика посланица, већ даје симбиозу личног и општег.

На плану ритмичке организације Посланице свецима од здравља пре су артикулисани као песничке молитве него као песничке посланице. Њихов молитвени звук остварује се низовима кратких стихова са истим или приближним бројем слогова, уједначеном схемом наглашених и ненаглашених слогова и бројним фигурама понављања. У садржинском смислу Митићево обраћање докторима има само један од елемената молитве – молбу, „експозицију искања“: „Још ми не бришите/ Лик са прне листе“ (Прва посланица), „Не бришите лик ми/ Са опаке листе“ (Друга посланица), „Не савијајте моју/ Опасну заставу“ (Трећа посланица, Четврта посланица), „И нека мој костур/ Још светом путује“ (Пета посланица), „Нека моје тело/ Још мало поживи“ (Шеста посланица), „Нека моја свећа/ Још за часак гори“ (Седма посланица). Но Митићева лирска обраћања ипак не садрже главне елементе песничке молитве, захваљивање и истицање кајања и сопствене грешности. Чак су и молбе у форми императива; он готово и да не моли већ захтева оно што му припада.

Прва четири обраћања уместо доказа скрушености садрже знак гордости, чак и опомене („Доктори доктори/ Ако хуље нисте“), затим подсећање на етичке вредности („Доктори, доктори/ Савести вам чисте“) и у исту раван стављају оног ко моли и оне којима је молба упућена („Ако сам у праву/ А

јесам у праву“). Већ од треће посланице, уз елементе елегичне и морално-филозофске посланице, јављају се и тонови песничке химне, похвалне песме; доктори постају „светитељи здравља“, „од науке диви“. Градацијско апострофирање доктора подудара се са изношењем не разлога против смрти него за живот, за одлагање смрти. Пошто су сви разлози образложени, у последњем, осмом певању, изостављени су молитвени стихови. Песник више не моли, он је уверен, ма колико да се ради о реторичком обраћању, да су они којима су посланице упућене схватили смисао његовог певања и да ће му се придружити у борби против зла: „Доктори доктори/ Гонимо змајеве/ Имамо срце ми/ Имамо сјајеве“.

Други разлог разматрања жанровских могућности у вези је са организационом структуром Посланица свецима од здравља; књига садржи осам текстова који у тематско-мотивском, композиционом, ритмичком и метричком смислу чине јединствену целину. На њену целовитост указује и закључна просторно-временска одредница; посланице су испеване у пожаревачкој болници, у кратком периоду, готово у једном даху, од 27. августа до 2. септембра 1984. године. У том погледу може се говорити и о целовитој поеми или мањем спеву, наравно у модификованом значењу, далеко од образаца класичних спегова, у коме поред доминантних лирских средстава има и еписке/документарне фрагменталности (напомене о здравственом стању и болничкој атмосфери), а поготово извесног раста драмске напетости. Ова се констатација може илустровати упоређивањем специфичних наслова појединачних посланица и поднаслова. Специфични наслови су одраз оностраног, надреалног, али и конкретне симболике у којој аутор поставља метафизичка, па и аутопоетичка питања („О сјајевима и ружи“, „О тмици светној и победи опасној“, „О скачућем оку и висини предрођајној“, „О превареној кругљи земаљској и о јаоху високом“...), а поднаслови садрже одјек и асоцијације из објективне стварности: „док ме је ватруштина сатирала“, „док су у парку пси завијали и док су износили мртве“, „док су велики болови мноме верижали а у даљини се чули први петлови“... Оно што следи у тестовима посланица само је одговор на назначена питања/основне мотиве у насловима и поднасловима, односно развијање лирског сижеа.

Суочавање са смрћу извор је песникових дефинитивних спознаја о свету, смислу живота и певања. Узроци страха нису смрт („Ако смемо смети/ А морамо смети/ Смети и умрети/ Смети и умрети“) већ нелепота и ништавило. У првим посланицама износе се ставови о односу песника и света, о месту песника у свету. Наглашена је творачка улога песника; он обликује и осмишљава свет, а са његовим нестанком нестаје и део света („Јер кад се песник/ Са света избрише/ Много од тог света/ Не постоји више“), а пре свега лепота као централна категорија Митићеве поезије („И од лепоте се/ Ругобина абуде“). У том контексту треба посматрати и удео песничке моантве у овом делу; песник не моли за властити живот, чији је крај изван, него за лепоту, која је трајна, непролазна и коју ствара. Песник моли за ненаписану песму („Због оних песама/ Које још не постоје“), за ону, по Хајдегеру, свеобухватну песму која стално измиче, а која се наслућује у звуку појединачних стихова. У Митићевој визији, то је песма-сабља, „бијели мач“ који лепотом „непесму бије“ („И да као мачем/ замахнем лепотом“).

Своје аутопоетичке ставове, као мало који српски песник пре њега, Србољуб Митић формулише бојама. Основна боја Митићеве поезије је црна – „црни сјај“. Њоме се приказује и доживљај света („Свет је црна листа/ Црна али блиста“) и песников унутрашњи свет („из црнога мене“). Али за разлику од Новалисове мистичне филозофије у којој се ноћ/тамна боја уздиже као извор лепоте и живота, Митићу је „црни сјај“ покретач стваралачког чина, његова ноћ „песмом обасјава“ сунце. Новалисов „плави цвет“ је симбол недостижне романтичарске жудње за потпуним животом, а Митићева „црна ружа“ је тајна његовог певања, кључ настанка песме, извор инспирације: „Из те црне моје/ песме неизбежне/ Мамим црне тигце/ Црне али нежне// Уз које једино/ Узлећем и знам/ Од црних боли/ Сјај да изаткам“.

Митић спаја бол са лепотом, из „црног сјаја“ ствара лепоту, из таме цеди светлост. За њега не постоји песма без судара са ствариношћу. „Срце“, „око“ и „умље“ неизбежни су чиниоци његовог стваралачког чина. Он види тамну боју, али је разумом и осећајношћу („Ако је у човеку/ У грудима ружа“) претвара у наду, у новог човека, обоженог, освешћеног, ослобођеног, кога покрећу емоције и разум, а не „безумне страсти“

(„Ако је човеку/ Умље иза чела/ Ако није пука/ Уробљена пчела“) Митићева песма, управо узвишени песнички крик („И ако јаучем/ То јаучем јавно/ Јаучем високо/ Не цвилим кукавно“) представља протест против „доба неславног“, али истовремено и жудњу да се песмом/сном објави „Велика Промена“. У овим сегментима Посланице свецима од здравља додирују се са Новим кључевима. Писање песме плаћа се животом („У олуји песме/ Где се глава тражи“), а то је песник потврдио и сопственом судбином. Зато је и боја његове „црне руже“ „бездано дубока“, јер не постоје границе његовог бола и границе могућности да бол трансформише у светлост, да створи јединствени песнички свет.

Посланице свецима од здравља представљају синтезу певања Србољуба Митића. У њима се налазе апокалиптичке визије будућности („Долазе помори/ Долазе ратови/ Иду нам злоносни/ Црни сватови“; „Долазе пуцњевци/ долазе димовци“), пророчка Митићева моћ коју је први уочио Владета Јеротић у Даровима наших рођака. Овим посланицима песник представља зло митским сликама и митским бићима, „алама тавнила“ („Долазе змајеви/ Излазе немани“; „Опаки шиљозуби/ Вампири навиделу“), што је учинио и укњизи Алин зјап. У њима има и конкретних завичајних и аутобиографских мотива, страдања „сред прелепог села“ („Где из обести ме/ Рођаци ме мили/ Мочугама били/ Цигани бранили“) које је већ опевао у бунтовној песми Неки људи бију Србољуба у кафани. Посланице садрже и потресне стихове о самоћи („Вечито несрећни/ И вечито сами“), о губитку вере у људе („Бесне псине буду/ Боље него људи“), лажним пријатељима, лажним песницима („То песма од њих посрће“), „злопцу“ и лицемерима („О нама химне певају/ А све би да нас побију“), дакле сталне мотиве у песничким књигама од Великог ружног коња до Каменовања певача. Најзад, болничке песме Србољуба Митића садрже, као и Стлити, песничку космогонију у чијој се основи налази идеја о прародитељском греху, о одвајању од небеске преезистенције и о паду на земљу („Одакле је бачен/ Ко семенка траве/ У наручје ове/ Ко зна које јаве“). Песник страда („За трунку лепоте/ За мрвицу склада/ Нек још месо боли/ Нек још дух ми страда“) да би се човек вратио небеској суштини, самом себи („Собом ка себишту/ Да може без вође“).

Настале непосредно после поема/спевова Нови кључеви

(1980) и Стилити (1981), најзначајнијих Митићевих песничких остварења, Посланице свецима од здравља повезују ове две књиге и придружују им се као део јединствене песничке трилогије у новијој српској књижевности. Ове три поеме, свака понаособ, али и у међусобном сагласју, достижу и неке од боја оне свепрожимајуће „ненаписане песме“ којој сваки песник тежи и која, према Дучићу, надвисује и самог песника.

Мр Велиша Јоксимовић

34423

САДРЖАЈ

Посланице свецима од здравља	5
Србољуб Љ. Митић	37
Др Владета Јеротић:	38
Бранко Манас	41
Ана Дудаш	45
Мр Срба Игњатовић	48
Синиша Ристић	52
Мр Велиша Јоксимовић	55

34423

Србољуб Митић
Посланице свецима од здравља
Прво издање

Директор издања
Синиша Ристић

Уредник и рецензент
Велиша Јоксимовић

Коректор
Мр Бранка Рашић

Припрема за штампу и компјутерска обрада
Златан Младеновић - Shaggy

Штама
„Ситограф“ Пожаревац

Издавач
НИПД “Нова реч” доо Пожаревац

Тираж
500 примерака

34423

